

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

**Гарант освітньої програми
проф. Давидова І.О.**

_____ 2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

**Проректор з
навчальної роботи
Сташевська І.О.**

_____ 2019 р.

**Силабус
навчальної дисципліни**

**«ОЦИФРУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ БІБЛІОТЕКАМИ ЗАКЛАДІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ»**

Освітньо-наукова програма — Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Спеціальність — 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Галузь знань — 02 Культура і мистецтво

**Ступінь вищої освіти – доктор філософії з інформаційної, бібліотечної та архівної
справи**

Силабус склали:

доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи; Кушнарєнко
Наталя Миколаївна;

доктор наук із соціальних комунікацій, завідувач кафедри інформаційної,
бібліотечної та архівної справи Давидова Ірина Олександрівна

Силабус затверджено на засіданні кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної
справи,

протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи,
д.соц.комунікацій, професор Давидова І.О.

Силабус затверджено на засіданні групи забезпечення спеціальності «Інформаційна,
бібліотечна та архівна справа», протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

Голова групи забезпечення
д.соц. комунікацій, професор Давидова І.О.

1. Загальна інформація про дисципліну

1	Назва дисципліни	Оцифрування документів бібліотеками закладів вищої освіти
2	Викладач	Давидова Ірина Олександрівна Кушнарєнко Наталя Миколаївна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	Idavydova1@ukr.net
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова
5	Рік підготовки	2
6	Семестр	4
7	Лекції (год.)	20
8	Практичні /семінарські заняття (год.)	20/20
9	Самостійна робота (год.)	30
10	Індивідуальна робота (год.)	—
11	Кількість кредитів	3
12	Загальна кількість годин	90
13	Види поточного контролю	поточне опитування, реферат, контрольне тестування
14	Вид підсумкового контролю	залік

2. Анотація дисципліни

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Оцифрування документів бібліотеками закладів вищої освіти» є дисципліною за вибором аспіранта. Вона покликана розкрити напрями техніко-технологічного розвитку бібліотек закладів вищої освіти в цифровому суспільстві, надати аспірантам повну інформацію про сучасні технології оцифрування документних колекцій й тенденції їх розвитку. У процесі вивчення дисципліни аспіранти мають усвідомити передумови формування цифрового інформаційного середовища в бібліотеках ЗВО, окреслити напрями цифрової модернізації вузівської бібліотеки шляхом її інноваційного розвитку в напрямі створення цифрових колекцій. Окрім цього навчальна дисципліна «Оцифрування документів бібліотеками закладів вищої освіти» покликана сприяти формуванню у аспірантів здібностей до самооцінки, самоконтролю, самореалізації, забезпечити вільне володіння категорійно-поняттєвим апаратом цифровізації бібліотечно-інформаційної діяльності, здатності моделювати техніко-технологічні процеси в сучасній документно-комунікаційній системі суспільства, спроможності визначати основні тенденції цифрового розвитку бібліотек закладів вищої освіти в Україні та за кордоном.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Проблема оцифрування документів бібліотеками закладів вищої освіти розвивається у нерозривному зв'язку як із багатьма суспільними науками (педагогіка, соціологія, економіка), так і з професійними. Зокрема, розгляд інформатизації суспільства як передумова формування цифрового середовища неможливий без відповідного соціокультурного контексту, тобто без використання знань культурології, теорії та

методології пізнання, економіки, професійної етики. Однак особливо тісними є взаємозв'язки оцифрування документів бібліотеками закладів вищої освіти саме з педагогікою вищої школи, сучасними проблемами розвитку документно-комунікаційних систем, веб-технологіями та управлінням інноваційними проєктами. Першочергово мовиться про вивчення проблем створення інформаційно-освітнього середовища закладу вищої освіти через механізми формування інформаційних колекцій та налагодження системи інформаційного супроводу освітньої і наукової діяльності університетів. Здобутий студентами у ході вивчення навчальної дисципліни «Теорія та історія соціальних комунікацій» фрагмент соціокультурного досвіду у вигляді системи знань, умінь, норм і цінностей щодо документно-комунікаційної системи суспільства та її функціонування є теоретичним підґрунтям подальшого розгляду цифровізації документних колекцій як напряму стратегічного розвитку бібліотек університетів.

2.3. Мета навчальної дисципліни – ознайомлення аспірантів з сучасними проблемами, які вирішують бібліотеки закладів вищої освіти на етапі формування інформаційного суспільства та суспільства знань, опанування сучасними технологіями створення цифрового інформаційного простору університету як основи інформаційного обслуговування студентів та викладачів.

Завдання навчальної дисципліни:

- розглянути передумови формування цифрового середовища;
- розкрити завдання створення цифрових активів бібліотеками закладів вищої освіти;
- визначити оцифрування як інноваційну технологію збереження документів;
- висвітлити практику цифрової модернізації університетської бібліотеки;
- розглянути світовий досвід створення цифрових колекцій бібліотеками університетів;
- розширити уявлення аспірантів про основи цифрового бібліотечно-інформаційного виробництва;
- розглянути фонди бібліотек закладів вищої освіти як об'єкт цифровізації;
- розглянути існуючі стандарти формування цифрових колекцій;
- дати уявлення про алгоритм управління цифровими активами бібліотек закладів вищої освіти;
- ознайомити студентів з проєктами оцифрування фондів бібліотек закладів вищої освіти;
- розкрити організаційні аспекти оцифрування;
- визначити правові засади оцифрування;
- ознайомити аспірантів економічними аспектами створення цифрових колекцій;
- поглибити знання про роль керівництва в управлінні процесом цифровізації документних колекцій;
- розглянути особливості техніко-технологічних аспектів оцифрування фондів бібліотек;
- розкрити основні тенденції цифровізації документних колекцій в Україні.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Загальні компетентності:

- Здатність до формування системного наукового світогляду.
- Здатність глибокого переосмислення наявних наукових концепцій.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність аналітичного мислення та генерування нових ідей.
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати наукові проблеми.
- Здатність працювати автономно.

Професійні компетентності:

- Здатність аналізувати оригінальні наукові дослідження, досягати власних наукових результатів та створювати нове цілісне знання.
- Здатність до комплексного розуміння сучасних підходів та основних тенденцій розвитку сфери документно-інформаційної діяльності в цифровому середовищі.
- Здатність оцінювати та прогнозувати напрями стратегічного розвитку бібліотечно-інформаційної сфери.

2.6. Результати навчання.

Результати вивчення даної освітньої компоненти деталізують такі програмні результати навчання:

- знати та вміти критично оцінювати сучасні тенденції розвитку документно-комунікаційних структур суспільства;
- аналізувати тенденції опанування цифрових технологій в бібліотечно-інформаційній діяльності;
- самостійно орієнтуватись в питаннях створення цифрових активів бібліотек;
- орієнтуватись в літературі з соціально-комунікаційної проблематики та питань цифровізації й користуватися спеціальною термінологією;
- визначати соціальну значущість та цілі збереження книжкових колекцій в цифрову епоху;
- окреслювати механізми формулювання проблем управління процесом оцифрування документів;
- знайомитись із світовим досвідом цифровізації документних колекцій;
- здійснювати аналіз проєктів оцифрування фондів бібліотек закладів вищої освіти;
- моделювати алгоритми оцифрування фондів бібліотек закладів вищої освіти;
- здійснювати аналіз міжнародних стандартів опису електронних видань;
- визначати необхідність ресурсного забезпечення процесу цифровізації;
- окреслювати подальші напрями діяльності бібліотек закладів вищої освіти в напрямі формування корпоративних проєктів цифровізації;
- визначати сучасні тенденції розвитку цифровізації бібліотек закладів вищої освіти.

3. Політика дисципліни

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених аспірантам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу аспіранта; у випадку не відпрацювання аспірантом усіх передбачених занять до екзамену він не допускається; пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання аспірант та викладач взаємопогоджують.

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантним, поважати думку іншого. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування у ході семінарських занять, контрольних роботах, на іспиті.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.

5 Програма навчальної дисципліни:

Тематика курсу					
Тема, план лекції	Форма заняття	Літера тура	Завдання, год.	Вага оцінки	Форми контролю
Розділ 1. Історія розвитку теорії соціальних комунікацій					
Тема 1. Передумови формування цифрового інформаційного середовища в бібліотеках закладів вищої освіти 1.Інформатизація суспільства як передумова формування цифрового середовища. 2.Завдання і функції бібліотек закладів вищої освіти в цифровому суспільстві. 3.Визначення та особливості процесу цифровізації.	лекція семінарське заняття	9,10, 31, 47	4/2	6 бал	
Тема 2. Створення цифрових активів бібліотеками закладів вищої освіти 1. Трансформації ролі, функцій та напрямів діяльності бібліотек закладів вищої освіти в цифровому середовищі. 2. Упровадження новітніх цифрових технологій у діяльність бібліотек закладів вищої освіти. 3. Формування власних цифрових колекцій як напрям діяльності бібліотеки ЗВО.	лекція практ.	1, 3, 6, 7,8,27	6/2	8 балів	
Тема 3. Цифрова модернізація бібліотечно-інформаційного виробництва університетської бібліотеки 1.Організаційно-функціональні основи цифрового бібліотечно-інформаційного виробництва. 2.Основні елементи бібліотечного виробничого процесу: діяльність фахівців, засоби і предмети праці. 3. Виробнича та організаційна структура бібліотек закладів вищої освіти.	Лекція, практ.	2-6, 9, 10, 22, 44	4/4	8 балів	
Тема 4. Склад та структура фондів бібліотек закладів вищої освіти 1.Склад фондів бібліотек закладів вищої освіти: поняття та визначення. 2.Типологічний склад фондів. 3.Галузеві та багатогалузеві фонди бібліотек закладів вищої освіти.	Лекція, семінарське заняття	2-6, 20, 21,	4/4	8 балів	
Тема 5. Управління цифровими активами бібліотек закладів вищої освіти 1.Рекомендації ІФЛА та ЮНЕСКО стосовно	Лекція	24, 25, 26, 37	4	14 балів	Реферат

збереження та оцифрування культурної спадщини. 2.Планування процесу оцифрування та проєктування.					
Розділ 2. Організація і структура управління процесом оцифрування документів					
Тема 6. Світовий досвід оцифрування фондів бібліотек закладів вищої освіти 1. Створення електронних бібліотек оцифрованих документів закладів вищої освіти Німеччини, Великої Британії. 2. Створення електронних бібліотек оцифрованих документів закладів вищої освіти Іспанії, Франції, США. 3. Створення електронних бібліотек оцифрованих документів закладів вищої освіти Китаю.	Лекція, сем.	27, 40, 48	4/4	8	
Тема 7. Проєкти оцифрування фондів бібліотек закладів вищої освіти в Україні 1. Документна спадщина як частина історико-культурної та наукової спадщини України. 2. Принципи, ознаки та критерії віднесення документів до унікальних і цінних видань. 3. Оцифрування як інноваційна технологія збереження документів.	Лекція, практ.	27, 35	6/2	8	
Тема 8. Організація оцифрування фондів бібліотек закладів вищої освіти 1. Організаційні аспекти оцифрування. 2. Залучення аутсорсингу та краудсорсингу до процесу оцифрування: визначення понять, характеристика, переваги, недоліки, приклади застосування в Україні. 3. Економічні аспекти створення цифрових колекцій.	Лекція, сем. заняття	2-6, 33, 38	4/2	6 балів	
Тема 9. Техніко-технологічні аспекти оцифрування фондів бібліотек закладів вищої освіти 1. Технологічний процес оцифрування, етапи. 2. Оцифрування та фотокопіювання, види сканерів. 3. Стандарти метаданих, формати збереження та представлення.	Лекція, практ.	2-6, 9, 11	4/4	8 балів	
Тема 10. Регламентація процесу оцифрування бібліотечних фондів закладів вищої освіти 1. Поняття, функції, цілі та завдання управління	Лекція, практ. робота	2-6, 8, 11	4/2	6 балів	тест

оцифруванням. 2.Управління процесами реалізації, ризиками, якістю виконання оцифрування тощо. 3.Ресурсне забезпечення (фінансове, кадрове, матеріально-технічне, інформаційне).					
Разом	90			100 балів	

5. Тематика семінарських (або практичних) занять

Семінарське заняття №1

Тема: «Бібліотека як складова цифрового інформаційно-освітнього середовища закладу вищої освіти»

Питання для обговорення:

1. Структура інформаційно-освітнього середовища закладу вищої освіти.
2. Бібліотека як складова інформаційної інфраструктури університету.
3. Цифровізація інформаційно-освітньої діяльності студентів.
4. Система інформаційного супроводу освітньої діяльності в бібліотеках закладів вищої освіти.

Література: 9, 10, 22, 25, 43, 47.

Семінарське заняття №2

Тема: «Особливості складу та структури фондів бібліотек ЗВО»

Питання для обговорення:

1. Фонди бібліотек ЗВО як основа інформаційного забезпечення освітньо-наукового процесу.
2. Склад фондів бібліотек ЗВО: особливості типо-видового розмаїття документів.
3. Структурування фондів бібліотек ЗВО.
4. Відділи рідкісних і цінних видань у бібліотеках ЗВО України: склад, функції, діяльність.

Література: 1, 4, 22, 37, 52, 55, 57, 71, 72, 74.

Семінарське заняття №3

Тема: «Цифровізація бібліотек закладів вищої освіти Китаю»

Питання для обговорення:

1. Система академічних бібліотек КНР.
2. Основні етапи цифровізації бібліотек закладів вищої освіти КНР.
3. Програмно-проектна діяльність як дієвий інструмент формування цифрових колекцій.
4. Китайсько-Американська цифрова академічна бібліотека (CADAL)

Література: 27, 69, 70, 71.

Семінарське заняття №4. «Організаційні аспекти оцифрування документної спадщини: ефективність застосування»

1. Співпраця між бібліотеками ЗВО. Створення корпоративних проєктів: умови, завдання, переваги.
2. Аутсорсинг в оцифруванні культурної спадщини.
3. Залучення студентства та науково-педагогічного складу ЗВО в процеси оцифрування.

4. Нормативно-правове забезпечення процесу оцифрування. Оцифрування документів, що охороняються авторським правом: проблеми, шляхи їх вирішення.
5. Додаткові джерела фінансування проєктів оцифрування. Гранти ЄС як перспективне джерело фінансування проєктів оцифрування в Україні.

Література: 5, 9, 14, 16, 17, 18, 23, 33, 34, 35, 39, 41, 43, 44, 50, 51, 53, 54, 56, 57, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 73, 75.

Семінарське заняття №5

Тема: «Ефективність управління проєктами оцифрування»

Питання для обговорення:

1. Сутність управління проєктами оцифрування.
2. Управління технологічними процесами оцифрування, ризиками, якістю виконання оцифрування.
3. Контроль за виконанням проєкту: види та методи контролю; моніторинг виконання робіт з оцифрування.
4. Рівні комунікації: внутрішні, зовнішні. Мікро-, міді- та макрокомунікація.
5. Методичне забезпечення в управлінні оцифруванням фондів бібліотек ЗВО.

Література: 3, 10, 12, 36, 38, 40, 42, 48, 49.

Практичне заняття №1

Тема: «Аналіз сайтів бібліотек закладів вищої освіти регіону»

Хід виконання завдання:

На основі аналізу вебсторінок бібліотек закладів вищої освіти м. Харкова надати порівняльну характеристику чотирьох сайтів за вибором аспіранта. На основі аналізу надати рекомендації з поліпшення інтернет-представництва.

Література: 10, 44.

Практичне заняття №2

Тема: «Аналіз технологій бібліотечно-інформаційного виробництва бібліотеки університету».

Мета: Отримати знання про складові техніко-технологічної бази бібліотечно-інформаційного виробництва, можливості та ефективні шляхи її формування в бібліотеках університетів.

Завдання виконується на базі бібліотечно-інформаційного центру університету за вибором викладача.

Хід виконання завдання:

1. Слухачі з'ясовують наявність інформаційно-комунікативних, інформаційно-документальних, інформаційно-системних, медійних, соціально-інформаційних технологій.

2. У письмовому вигляді дають характеристику предметного складу технологій.

3. Описується технічна та програмна база технологій.

Форма контролю: Матеріал представляють у вигляді морфологічної таблиці, параметри якої визначає викладач із урахуванням особливостей обраної бази.

Література: 2, 3, 9, 22, 26, 28, 29, 47.

Практичне заняття №3

Тема: «Проєктна діяльність бібліотек закладів вищої освіти з оцифрування»

Мета — вивчення проєктів бібліотек ЗВО України з оцифрування історико-культурної спадщини.

Хід виконання завдання:

1. Проаналізувати запропоновані сайти бібліотек ЗВО та коротко охарактеризувати основні напрями діяльності: Центральна наукова бібліотека ХНУ ім. В. Н. Каразіна (<http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/>); Наукова бібліотека ім. М. Максимовича КНУ імені Тараса Шевченка (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>); Наукова бібліотека Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова (<http://lib.onu.edu.ua/>).
2. Ознайомитися з колекціями: «eScriptorium — архів рідкісних видань і рукописів для науки та освіти» (ЦНБ ХНУ ім. В. Н. Каразіна, <http://escriptorium.univer.kharkov.ua/?locale=uk>); «Old Printed Book» (НБ ім. М. Максимовича КНУ імені Тараса Шевченка; <http://www.rare.univ.kiev.ua/ukr/>); Електронна бібліотека рідкісних видань (НБ ОНУ імені І. І. Мечникова; <http://rarebook.onu.edu.ua:8081/>).
3. Проаналізувати колекції за: типом-видовим складом документів, хронологічною ознакою, тематичним наповненням. Визначити пріоритетні групи документів для оцифрування.
4. Виявити участь бібліотек ЗВО в корпоративних проєктах цифрової спідщини України та світу.

Література: 2, 13, 21, 31, 32, 58, 59, 70, 71, 72, 74, 77, 78.

Практичне заняття №4

Тема: «Стандарти метаданих: сутність, характеристика, переваги та недоліки»

Хід виконання завдання:

Мета — знайомство зі стандартами метаданих для опису електронних ресурсів на прикладі Дублінського Ядра (Dublin Core).

Хід виконання:

1. Ознайомитись із ресурсом Dublin Core Metadata Initiative (<https://www.dublincore.org/>).
2. Вивчити історію запровадження стандарту метаданих Дублінського Ядра.
3. Дати загальну характеристику стандарту метаданих Дублінського Ядра (Dublin Core), який застосовується для опису цифрових об'єктів, переваги використання.
4. Перелічити базові елементи набору метаданих Дублінського ядра.
5. Визначити за яким принципом базові елементи поділяються на групи, назвати їх.
6. Приклади використання стандарту метаданих Дублінського Ядра бібліотеками України.

Література: 8, 11, 15, 19, 47, 76.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення терміносистеми та складу інформаційно-освітнього середовища.	2
2	Вивчення світового досвіду створення електронних бібліотек.	2
3	Технологічні засади бібліотечно-інформаційного виробництва.	4
4	Структура фондів бібліотек закладів вищої освіти:	4

	визначення та ознаки упорядкованості.	
5	Алгоритм управління цифровими активами бібліотек закладів вищої освіти.	4
6	Вивчення досвіду реалізації «Проекту 211» та «Проекту 985» (Китайська народна республіка).	4
7	Участь університетських бібліотек в корпоративних цифрових проектах України та світу.	2
8	Вивчення ролі Українського культурного фонду в реалізації проектів з оцифрування документної спадщини.	2
9	Аналіз стандарту «Дублінського ядра» опису електронних інформаційних ресурсів.	4
10	Кадрове забезпечення процесу оцифрування бібліотечних фондів закладів вищої освіти.	2
	Разом	30

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою таких форм контролю:

- 1) взаємодія, вступ у комунікацію, здатність бути зрозумілим та толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості – доповіді, наукові обговорення;
- 2) знання, розуміння та дотримання етичних принципів професійної діяльності інформаційного фахівця – тестування, поточне опитування, моделювання практичних професійних ситуацій з метою вирішення дискусійних питань, реферати;
- 3) пояснення та знання терміносистеми теорії та історії соціальних комунікацій – поточне опитування, екзамен;
- 4) демонстрація соціально відповідальної та свідомої поведінки, слідування гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності – презентації аспірантів та виступи на наукових заходах, групова дискусія;
- 5) здійснення планування та психологічної корекції соціальних взаємин у різноманітних трудових колективах – наскрізні проекти, аналітичні звіти, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Оцифрування документів бібліотеками закладів вищої освіти» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Навчальні посібники	1-10
2.	Силабус;	1-10
3.	Засоби підсумкового контролю	5, 10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ
Основна література

1. Бібліотечний фонд : метод. посіб. / Головне територіальне управління юстиції у Рівненській області. Рівне, 2018. 28 с.
2. Організація роботи комплексу інформаційно-технологічних систем бібліотеки ВНЗ : метод. рек. / авт.-уклад.: О. М. Бруй, О. В. Пономаренко ; ННМБ України, Запорізький держ. мед. ун-т. Київ, 2013. 90 с.
3. Оцифрування книжкового фонду : метод. рек. для фахівців б-к територіального об'єднання с.-г. б-к Миколаїв. обл. / уклад. Д. В. Ткаченко ; ред. О. Г. Пустова. Миколаїв : МНАУ, 2012. 46 с.
4. Палеха Ю. І., Іванова І. О., Черепуха Л. О. Бібліотечне фондознавство : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2019. 275 с.

Допоміжна література:

5. Авторське право для бібліотекарів : підручник / Пер. з англ. О. Васильєва. Київ : ТОВ «ІММ «ФРАКСІМ», 2015. 194 с.
6. Баркова О., Бабенко В., Савич А. Програмне забезпечення цифровізації установ пам'яті: проблеми і підходи у вітчизняному секторі спадщини // Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері. 2019. Т. 2 (2). С. 155–171. DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-796x.2.2.2019.187727>.
7. Білоус Н. Деякі питання теорії та практики збереження документних ресурсів (на прикладі Книжкової палати України) // Вісник Книжкової палати. 2010. № 1. С. 28–32.
8. Волохін О. М. Каталогізація цифрових ресурсів Інтернету. Дублінське ядро метаданих : посібник. Кіровоград, 2003. 72 с.

9. Давидова І.О. Бібліотечне виробництво в інформаційному суспільстві: моногр./ І.О. Давидова. Харків, ХДАК, 2005. 295 с.
10. Давидова І. О., Мар'їна О. Ю. Сучасний стан цифрової модернізації бібліотек України // Молодий вчений. 2018. №11. С. 1001 - 1005. (URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/11/230.pdf>)
11. Добровольська В. В. Міжнародні стандарти у створенні цифрового фонду документації культурної спадщини // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2018. № 2. С. 86–94.
12. Довгань Л. Є., Мохонько Г. А., Малик І. П. Управління проектами : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 429 с.
13. Долбенко Т. О., Горбань Ю. І. Зберігання документів у бібліотеках : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 288 с.
14. Зарндт Ф. Размещение в Интернете мирового культурного наследия методом краудсорсинга // Библиотековедение. 2013. № 1. С. 76–84.
15. Захарова Е. Г., Захарова О. В., Резніченко В. А. Опис наукових електронних ресурсів метаданими дублінського ядра // Проблеми програмування. 2008. № 2–3. С. 507–514.
16. Зорій О. М., Коваленко Т. В. Особливості застосування аутсорсингу // Економічний аналіз : зб. наук. пр. / Терноп. нац. екон. ун-т. Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Терноп. нац. екон. ун-ту «Економічна думка», 2013. Т. 14. № 3. С. 18–28.
17. Капіца Ю. М. Директива 2019/790/ЄС про авторське право в єдиному цифровому ринку та питання адаптації законодавства України // Інформація і право. 2019. № 3. С. 65–77.
18. Кисельова О., Рисенко О. Основні тенденції правового регулювання творів, створених у процесі виконання трудових обов'язків науково-педагогічним працівником, в Україні та у світі // Підприємництво, господарство і право. 2016. № 1. С. 30–35.
19. Ключок С. Формування систем метаданих цифрових історико-культурних ресурсів бібліотек // Бібліотечний вісник. 2015. № 3. С. 29–36.
20. Ключок С., Коцюба Є. Комплектування, опрацювання та облік цифрових ресурсів Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського // Бібліотечний вісник. 2014. № 2. С. 3–8.
21. Ковальчук Г. І. Критерії відбору книжкових пам'яток для першочергового поцифрування // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, 2010. Вип. 28. С. 141–147.
22. Колесникова Т. О. Сучасна бібліотека ВНЗ: моделі розвитку в умовах інформатизації // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2009. № 4. С. 57–62.
23. Комаринська Л. Фандрейзинг — поняття позабюджетного фінансування у бібліотеках Львова // Вісник Львівського університету. Серія: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. 2007. Вип. 2. С. 140–148.
24. Коханова І. О. Поцифрування та мікрофільмування як засоби зберігання документів // Вісник Харківської державної академії культури. 2010. Вип. 29. С. 85–92.
25. Лобузин И. Цифровой проект научной библиотеки: технологические решения и организация доступа к информации // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития. 2017. Вып. 14. С. 119–129.

26. Лобузина Е. В. Оцифровка библиотечных фондов как средство предоставления доступа к историко-культурному и научному наследию // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития. 2012. Вып. 10. С. 222–231.
27. Лобузин І. Оцифрування історико-культурної спадщини: технологія та управління // Реєстрація, зберігання і обробка даних. 2012. Т. 14 (№ 3). С. 104–114.
28. Лобузин І. Створення, представлення та перспективи використання електронного фонду цифрових копій документів бібліотеки // Реєстрація, зберігання і обробка даних. 2011. Т. 13 (№ 4). С. 60–73.
29. Лобузин І. Цифровий комплекс сучасної наукової бібліотеки // Реєстрація, зберігання і обробка даних. 2014. Т. 16 (№ 2). С. 100–113.
30. Лобузін К. Проблеми створення комплексних цифрових ресурсів історико-культурної та наукової спадщини // Спеціальні історичні дисципліни. 2013. Вип. 21. С. 121–129.
31. Лосієвський І. Я. Документні пам'ятки в бібліотечних зібраннях: теоретико-методологічні аспекти та сучасна практика // Вісник Харківської державної академії культури. 2013. Вип. 41. С. 124–134.
32. Мамрай В., Лісневич Л. Збереження документальних фондів у системі бібліотечно-інформаційної діяльності // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2012. Вип. 34. С. 133–143.
33. Мар'їна О. Ю. Використання краудсорсинг-технологій у діяльності зарубіжних бібліотек // Вісник Харківської державної академії культури. 2013. Вип. 41. С. 212–221.
34. Мацкевич О. Авторське право при цифровізації та оцифруванні // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2014. № 5. С. 14–23.
35. Микало О. І. Підходи до визначення терміна «аутсорсинг» // Економічний вісник НТУУ «КПІ»: зб. наук. пр. 2010. № 7. С. 111–115.
36. Ніколаєнко Н. Ефективне управління сучасною бібліотекою в умовах структурно-функціональних змін // Вісник Книжкової палати. 2014. № 12. С. 20–22.
37. Ніколаєнко Н. М. Роль бібліотеки у формуванні науково-освітнього інформаційного простору у вищому навчальному закладі // Вища школа. 2013. № 5. С. 48–59.
38. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проектами : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 430 с.
39. Петренко І. Особливості використання літературних творів, які перейшли до суспільного надбання: зарубіжний досвід і національна практика // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2015. № 3. С. 13–20.
40. Пилип Я. Кадрове забезпечення бібліотек вищих навчальних закладів: проблеми та перспективи // Вісник Львівського університету. Серія: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. 2014. Вип. 9. С. 88–94.
41. Піхурець О. В., Литвин С. Й. Розвиток правового регулювання відносин, пов'язаних із використанням «сирітських творів» в Україні та країнах Європейського Союзу // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право». 2017. Вип. 44. (1). С. 81–86.
42. Пойда-Носик Н. Н., Черленяк І. І. Управління інноваційними проектами : навч. посіб. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2017. 359 с.

43. Пошук додаткових джерел фінансування публічних бібліотек: метод. рекомендації / упр. к-ри, туризму і курортів Хмельниц. облдержадмін.; Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського. Хмельницький, 2011. 24 с.
44. Сілютіна І. М. Збереження книжкових пам'яток: оцінка перспектив аутсорсингу // Культура народів Причорномор'я. 2012. № 235. С. 155–157.
45. Слюсаренко К. Інноваційні технології збереження рукописів та рідкісних книг // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2017. Вип. 46. С. 503–514.
46. Стеценко А. Тенденції та напрями розвитку систем довгострокового зберігання інформації // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2010. Вип. 28. С. 239–246.
47. Стрішенець Н. В. Метадані у сучасному бібліотекознавстві. Метадані — нове чи старе поняття? // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2010. № 2. С. 4–11.
48. Струнгар А. Комунікації в бібліотечному просторі: синергетичний аспект // Вісник Книжкової палати. 2013. № 2. С. 19–21.
49. Таснчук М. В., Ковальський Г. Є Особливості комунікації бібліотеки в епоху цифровізації // Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. 2019. Т. 1 (№ 11). С. 165–170.
50. Троцька В. Публічні інтереси суспільства=приватні інтереси авторів. Чи можливе досягнення рівноваги в цифрову епоху? // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2019. №. 2. С. 5–16.
51. Троцька В. Розшуковуються невідомі «батьки» творів-сиріт // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2013. № 5. С. 32–39.
52. Університетська бібліотека: нова сфера інформаційної взаємодії : монографія / за ред В. О. Ільганаєвої, Т. О. Колесникової ; Дніпропетр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. Дніпропетровськ, 2016. 203 с.
53. Чмут А. В., Осадчий О. Д. Сутність аутсорсингу та тенденції його розвитку на міжнародних ринках // Глобальні та національні проблеми економіки : електронне наукове фахове видання / Миколаїв. нац. ун-т імені В. О. Сухомлинського. 2017. Вип. 17. С. 116–119.
54. Юринець Ю. Л., Белкін М. Л., Белкін Л. М. Правова охорона авторського права і суміжних прав в Україні в контексті міжнародного права // Наука та інновації. 2019. Т. 15 (6). С. 62–75.

Законодавчі та нормативні документи:

55. Видання. Основні види: терміни та визначення понять : ДСТУ 3017-2015. Вид. офіц. На заміну ДСТУ 3017-95 : чинний від 2016–07–01. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 38 с.
56. Про авторське та суміжні права : Закон України від 23 груд. 1993 р. № 3792-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
57. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>.
58. Про затвердження Методики віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних : Наказ Міністерства юстиції України від 16 серп. 2016 р. № 2505/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1148-16>.
59. Про затвердження Порядку відбору рукописних книг, рідкісних і цінних видань до Державного реєстру національного культурного надбання : Наказ Міністерства

- культури України від 14 черв. 2016 р. № 437. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0936-16>.
60. Commission recommendation of 27 October 2011 on the digitisation and online accessibility of cultural material and digital preservation (2011/711/EU) // Official Journal of the European Union. L 283, 29 October 2011. P. 39–45. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011H0711&from=EN>.
  61. Directive (EU) 2019/790 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives 96/9/EC and 2001/29/EC (Text with EEA relevance.) // Official Journal of the European Union. L 130. 17 May 2019. P. 92–125. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0790>.
  62. Directive 2012/28/EU of the European Parliament and of the Council of 25.10.2012 on certain permitted uses of orphan works // Official Journal of the European Union. L 299/5. 27 October 2012. P. 5–12. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012L0028&from=EN>.
  63. Fundamental principles of digitization of documentary heritage / UNESCO URL: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/CI/pdf/mow/digitization_guidelines_for_web.pdf.
  64. Guidelines for digitization projects for collections and holdings in the public domain, particularly those held by libraries and archives / IFLA. 2003. URL: <https://www.ifla.org/publications/guidelines-for-digitization-projects-for-collections-and-holdings-in-the-public-domain>.
  65. Guidelines for Planning the Digitization of Rare Book and Manuscript Collections / IFLA. 2014. URL: <https://www.ifla.org/publications/node/8968>.
  66. IFLA/UNESCO Manifesto for Digital Libraries / IFLA. 2010. URL: <https://www.ifla.org/publications/iflaunesco-manifesto-for-digital-libraries>.
  67. Recommendation concerning the Preservation of, and Access to, Documentary Heritage Including in Digital Form / UNESCO. 2016. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000244675>.
  68. The IFLA Position on Copyright in the Digital Environment / IFLA. 2000. URL: <https://www.ifla.org/publications/the-ifla-position-on-copyright-in-the-digital-environment-2000>.
  69. Peking University Library// <https://www.lib.pku.edu.cn/portal/en>.
  70. Zhou Q. The Development of Digital Libraries in China and the Formation of Digital Librarians, Electronic Library, 2005. Vol. 26 No. 1, p. 433-441.
  71. Xiaoxia Yao, Qiang Zhu and Juanjuan Liu. The China Academic Library and Information System (CALIS) // Academic Library Development and Administration in China. 2017. S. 19-36.

Інтернет-ресурси:

72. Архівні інформаційні системи : сайт. URL: <https://www.arinsy.com/>.
73. Електронна бібліотека рідкісних видань / Наукова бібліотека Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова. URL: <http://rarebook.onu.edu.ua:8081/>.
74. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка : сайт. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>.

75. Наукова бібліотека Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова : сайт. URL: <http://lib.onu.edu.ua/>.
76. Український культурний фонд : сайт. URL: <https://ucf.in.ua/>.
77. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна : сайт. URL: <http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/>.
78. Цифрова країна : сайт. URL: <http://digitalcountry.ua/>.
79. Dublin Core Metadata Initiative. URL: <https://www.dublincore.org/>.
80. eScriptorium — архів рідкісних видань і рукописів для науки та освіти / Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. URL: <http://escriptorium.univer.kharkov.ua/?locale=uk>.
81. Old Printed Book : цифрова колекція / Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.rare.univ.kiev.ua/ukr/>.